

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

Jeg vil kun tage stilling til den ene del af hr. Poul Nødgaards første spørgsmål, nemlig den, der vedrørte, om det var ham, der ikke kunne læse, eller om lovforslaget var uklart udformet. Jeg tager kun stilling til det sidste: Lovforslaget er ikke uklart udformet. Den anden del overlader jeg til hr. Poul Nødgaard.

Men jeg kan sige, at det ikke er korrekt, når det bliver sagt her fra talerstolen, at menighedsrådene ikke får øget kompetence. Det skal jeg gerne dybdeanalysere under udvalgsbehandlingen.

Endelig stillede hr. Poul Nødgaard det spørgsmål, om Folketinget skal lade sig skræmme af trusler fra provster og biskopper, eller hvad det var for noget. Bestemt ikke! Det var også derfor, jeg kun havde ét råd til hr. Poul Nødgaard: Fremsæt lovforslaget, og lad os se på det!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 89:

Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).
(Fremsat 6/11 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Hanne Andersen (S):**

Hensigten med ændringerne af loven om menighedsråd er, at rådene skal have større selvbestemmelse og mere indflydelse. Det er

godt nok, og det er vigtigt. Men det er lige så vigtigt, at væsentlige beslutninger drøftes med menigheden. Ministeren foreslår, at menighedsrådene fremover ikke skal træffe beslutninger om oprettelse af fælles menighedsråd i flersognspastorater og i sogne med flere kirke-distrikter, beslutningerne træffes alene af menighedsrådene.

Men vi synes, at hvis menighederne skal være aktive, må informationsniveauet være meget højt, og som minimum skal der holdes menighedsråd om beslutningen. Bred information og orientering er forudsætningerne for forståelse også af overordnet planlægning. I kommunerne er det meget vigtigt med denne information og høring. I sognet, der er en mindre, men ikke uvæsentlig enhed, er det lige så vigtigt.

Jeg tror, at argumenterne for fælles menighedsråd er meget velbegrundede, så beslutningen kan sagtens fremlægges i et menighedsråd. Men jeg vil gerne vide lidt om, hvad der var ministerens begrundelse for dette forslag.

En af de nye bestemmelser er, at man skal bo i menighedskredsen for at blive medlem af menighedsrådet, og hvis tilknytningen til sognet er stor – og det er den jo, når man er medlem af menighedsrådet – er der mulighed for at løse sognebånd og bevare tilknytningen, hvis man fraflytter sognet.

Fremover kan medlemmer, der ønsker at træde ud af menighedsrådet, men ikke kan få menighedsrådets tilladelse, nu anke til biskop og minister. Vi håber ligesom ministeren, at denne ankemulighed nu forhindrer, at medlemmer føler sig tvunget til at melde sig ud af folkekirken for at blive fritaget for arbejdet.

Rådighedsbeløbet – det beløb, menighedsrådet kan anvende til aktiviteter i sognet – har fremover nu kun en øvre grænse, og den er den 1. april fastsat til 96.000 kr. med en årlig regulering, der svarer til det beløb, der er den øvre grænse i dag på 70.000 kr. Det er fint nok. Men vi forstår ikke rigtig, hvorfor der ikke skal laves specificerede budgetter og regnskaber for rådighedsbeløbet, kirkekassen. Budget og regnskab burde efter vores mening offentliggøres f.eks. i menighedsbladet. Der er åbenhed om al anden administration og forvaltning af offentlige indtægter og udgifter, så hvorfor ikke den samme åbenhed om menighedsrådenes anvendelse af offentlige midler?

[Hanne Andersen]

I øvrigt er hovedopgaverne for menighedsrådene ikke nævnt i dette forslag – paragraffen udgår. Vi mener helt bestemt, at hovedopgaverne skal med i lovtæksten både af principielle grunde, og fordi der står, at et medlem af menighedsrådet kan udelukkes fra rådet, hvis det undlader at opfylde sine pligter. Hovedopgaverne skal naturligvis justeres, så valg til Det Mellemkirkelige Råd og stiftet kommer med.

Vi har det med dette forslag som med de andre, at vi meget gerne hører, hvad alle de tilknyttede til menighedsråd og folkekirke har ment om dette forslag. Det vil vi gerne vide noget om, om ikke her så i udvalget.

Endelig skal jeg blot sige, at vi naturligvis deltager positivt i udvalgsarbejdet og i det hele taget er positive over for forslaget.

Jens Jørgensen (KF):

Der er en slags overskrift i den lovgivning, som kirkeministeren lægger op til. Overskriften finder man formuleret i bemærkningerne til forslaget. Kirkeministeren peger på, at det vil være ønskeligt, hvis man moderniserer lovgivningen på en sådan måde, at menighedsrådene kan få større indflydelse og en større selvbestemmelsesret. Det eksemplificeres eller udformes konkret i 3 hovedpunkter.

Det ene er spørgsmålet om fælles menighedsråd i flersognspastorater og i sogne med flere kirkedistrikter. Altså at man fremover ikke nødvendigvis skal holde et menighedsrådsmøde for at nå frem til et menighedsrådsarbejde, som man i fællesskab kan beslutte, og som man mener er et stærkere udtryk for det brede kirkelige arbejde, der skal udføres.

Endvidere indeholder lovforslaget et regelsæt, der skal gælde, hvis man ønsker at udtræde af menighedsrådet. Det Konservative Folkeparti synes, at det er et godt og rimeligt forslag, kirkeministeren har udarbejdet. Jeg synes også, det er fornuftigt, at man placerer biskoppen som ankeinstans, hvis jeg kan bruge det udtryk, i det nye lovforslag.

Det tredje og sidste element i lovforslaget er spørgsmålet om rådighedsbeløb. I stedet for, at man tidligere havde et maksimum og yderligere et maksimum, virker det langt mere rimeligt, at man nu får et fast rådighedsbeløb for menighedsrådsarbejdet, så man kan se, hvad man har at holde sig til.

Alt i alt oplever vi ikke det foreliggende lovforslag som noget revolutionerende, men der er elementer i det, vi synes er fornuftige og rigtige, og det virker, som om det på en god måde er tilpasset udviklingen på det kirkelige område. Derfor skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne tilsige vores støtte til kirkeministerens lovforslag.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vel ikke overraskende kan Venstre tilslutte sig også dette forslag. Det behøver ikke at være nogen hemmelighed, at det naturligvis er fremsat med regeringspartiernes tilslutning og vi har haft lejlighed til at diskutere det.

Jeg skal ikke gentage de enkelte bestemmelser, men jeg vil gerne sige, at jeg lyttede med stor interesse til fru Hanne Andersens indvendinger imod nogle af bestemmelserne, som jeg mener vi skal dyrke nærmere i Kirkeudvalget, hvor jeg vil lytte meget til fru Hanne Andersens argumenter. Jeg vil ikke begynde at afvise det, der er sagt, nu. Jeg synes, vi skal drøfte det nærmere og se, hvad vi så, som kirkeministeren tidligere har været inde på, i fællesskab kan nå frem til.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Idet jeg håber, at jeg ikke genopliver en animeret diskussion om, hvad der er decentralisering, vil jeg vove at sige, at jeg generelt synes, det er fint at styrke menighedsrådene, men at jeg også har mine tvivl om, hvorvidt en styrkelse af menighedsrådene ikke bliver på bekostning af menigheden, som fru Hanne Andersen talte om. Derfor finder jeg måske også, at den nuværende lovs bestemmelser om, at det er på baggrund af et menighedsrådsmøde, man træffer beslutning om sammenlægning, måske nok er bedre. Men jeg vil være åben over for den videre diskussion om det punkt i udvalget.

Jeg synes, det er fint at overlade afgørelsen om oprettelse af et nyt menighedsråd før sogneoprettelse til biskoppen i stedet for til ministeren. Det er jo da i hvert fald en form for neddelegering, hvis det ord findes.

Jeg synes, den praktiske hverdag, som jeg kender den fra folkekirken, tilsiger, at den bundne licitation kan være en god ting.

Jeg er lidt i tvivl om, hvorvidt det er i orden ikke at indkalde stedfortræderen, lige præcis når en præsteansættelse skal finde sted – det er

[Hanne Thanning Jacobsen]

jo ikke så ofte, det sker – men lad os også tale om betimeligheden af det under udvalgsarbejdet.

Hvad angår § 19, stk. 1, finder jeg egentlig også, at formuleringen i den nuværende lov er bedre. Hvis rådet er enigt om, at den pågældende, der flytter, laver et godt stykke arbejde, tror jeg ikke, det er hensigtsmæssigt, at vedkommende skal ud, hvis han/hun flytter et lille stykke væk fra sognet. Det er selvfølgelig noget, der navnlig gælder i de store byer.

Endvidere er jeg faldet over noget, som jeg måske tror er et mindre juridisk problem, nemlig at man, som jeg forstår lovgivningen, må udtræde af et menighedsråd, når man flytter, men samtidig ikke kan blive sognebåndsløser, før man er flyttet. Det er et spørgsmål, som jeg mener vi skal have afklaret.

Jeg er meget tilfreds med, at minimumsgrænsen på de 17.000 kr. i menighedsrådenes rådighedsbeløb er forsvundet. Jeg er selvfølgelig også tilfreds med, at beløbet er sat op til 96.000 kr.

Der er også et par andre småting, men alt i alt vil udvalgsarbejdet gøre det muligt for os at fordybe os også i de punkter, jeg her har nævnt, og også det forslag vil SF arbejde positivt med i Kirkeudvalget.

Poul Nødgaard (FP):

Det foreliggende lovforslag lægger op til en styrkelse af menighedsrådene. Men er dette nu også tilfældet?

Det er det, når menighedsrådene f.eks. i et flersognspastorat kan bestemme, at de vil have fælles menighedsråd, men her er prisen jo den, at det endnu mere decentrale led, nemlig menigheden, ikke kommer ind i billedet.

Jeg kunne i øvrigt godt tænke mig at vide, om der vil blive sat en oplysningskampagne i gang over for menighedsrådene, der omfatter den her nævnte bestemmelse, så de i god tid forud for et menighedsrådsvalg kan bestemme, om de vil have et fælles menighedsråd.

I øvrigt synes jeg, at reglerne om udtræden af menighedsrådene skulle gøres enklere, så de overordnede kirkelige myndigheder glider helt ud af billedet. I landets byråd er det jo ene og alene byrådet, der afgør, om et medlem må udtræde. Hvorfor ikke give menighedsrådene den samme kompetence?

Lovforslaget hænger for en dels vedkommende sammen med andre kirkelovforslag, som vi har behandlet her i dag, og hvor jeg har givet udtryk for, at den kirkelige administration er alt for bureaukratisk opbygget.

Lad os fordomsfrit drøfte dette, og lad os vaske tavlen ren og så opbygge et kirkeligt system, hvor forenkling er ledetråden. Såfremt det ender med, at kirken frigøres mere og mere fra staten, så den tid efter anden helt udskiller sig fra statens overansvar, synes jeg, at dette ville være særdeles godt. Derfor kan folkekirken jo udmærket i det daglige drives på samme måde som nu, blot med den ændring, at det er præsterne og menighedsrådene, der er de helt centrale led i vort kirkelige system. Det tror jeg vil falde i god jord ikke alene hos de her nævnte, men også hos menigheden. Tøv nu ikke, men lad os handle i denne sag.

Niels Helveg Petersen (RV):

I modsætning til hr. Poul Nødgaard finder jeg ikke, at disse forslag er egnede til at indvarsle en revolution for vor kirkelige lovgivning. Jeg vil på samme måde, som ministeren har gjort det, med stor spænding se frem til, hvorledes Fremskridtspartiet udmønter deres meget vidtgående tanker om nye kirkeforfatningsregler i konkrete lovforslag, som Folketinget så kan gennemdiskutere.

Jeg kan tilsige det foreliggende forslag en velvillig og grundig behandling. Jeg lyttede opmærksomt til de indvendinger, der blev fremsat af fru Hanne Andersen, og som vi jo nu i udvalget får lejlighed til at fordybe os i.

Jeg vil tillade mig for at spare Folketingets tid at anføre den samme betragtning over for det lovforslag, nr. L 90, som skal behandles under det næste punkt på dagsordenen.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan også her i princippet tilslutte sig i hvert fald en del af de bestemmelser, der foreslås, men der er altså også nogle spørgsmål, som vi gerne vil se nærmere på i udvalget. Det gælder f. eks. menighedens indflydelse på sammenlægninger, for det kunne jo tænkes, at nogle menighedsråd vil handle hen over hovedet på menigheden, så vi fik en konfliktsituation.

Jeg er ligesom SF's ordfører også lidt betænkelig ved, at man ikke kan få stedfortræder ind

[Inger Stilling Pedersen]

ved præstevalg, fordi vi jo netop har oplevet henvendelser fra menigheder, som har fået en præst, som der egentlig ikke var flertal for, fordi et medlem var bortrejst og ikke havde haft mulighed for eller ønsket at få nogen ind i stedet for, hvorved der blev truffet en anden afgørelse, end der ellers ville være blevet.

Jeg synes, det er meget vigtigt også for roen i sognet bagefter, at man er klar over, at menighedsrådet nu har valgt den præst, som det samlede menighedsråd er blevet enige om, og ikke har fået en anden, end man egentlig ønskede. Derfor vil jeg foreslå, at vi overvejer muligheden for at få den paragraf ændret.

Rådighedsbeløbet er vi godt tilfreds med. Men der er noget helt andet, vi gerne vil spørge om, og det er reglerne for afholdelse af valg, som man nu ikke finder det nødvendigt at opretholde. Jeg ved, at det skal stå i bekendtgørelsen, hvordan valgene skal afholdes, men jeg kunne godt tænke mig, om ministeren her eller i udvalget ville overveje indførelsen af en pligt til at informere om afholdelse af menighedsrådsvalg og indkaldelse til nogle møder, sådan at det ikke foregår i det skjulte, hvor nogle sætter sig sammen og laver en liste, og hvor folk egentlig ikke er klar over, at det har fundet sted. Jeg synes, det er meget vigtigt for folkekirkens trivsel, at man er klar over i sognet, at nu er der valg, og at man har mulighed for at lave lister – og man kan jo så også medtage dem, der i forvejen har tænkt sig at lave lister – for at få så megen åbenhed som overhovedet muligt. Det er ikke til gavn for en menigheds vækst, hvis valget er noget, der foregår i det skjulte, så menigheden måske ikke ved noget om det, selv om den måske slet ikke kommer i kirken, men alligevel er interesseret i kirkelige forhold. De skal have en mulighed for at være mere aktive i forbindelse med menighedsrådsvalg. Men alt det kan vi drøfte nærmere med udvalget eller i samråd. Vi behøver ikke bruge så megen tid på det her, men jeg synes, det er vigtigt lige at få det med.

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

Fru Hanne Thanning Jacobsen havde en formulering, som jeg gerne vil hæfte mig ved – en formulering, som sagde, at opgaven vel ikke var at styrke menighedsrådene på bekostning af menighederne. Også andre, deriblandt fru Hanne Andersen, strejfede det samme tema.

Det er jeg enig i, og derfor er jeg også klar til at se på dette spørgsmål sammen med Folketingets Kirkeudvalg.

Jeg har dog lyst til at sige, at intentionen med at flytte kompetencen til at træffe beslutninger om fælles menighedsråd netop har været at styrke menighedsrådene, således at så mange beslutninger som muligt kunne ligge hos dem. Jeg er også personlig lidt i tvivl om, hvor velegnet mon en beslutning om fælles menighedsråd er til et menighedsmøde. Men jeg er klar til at diskutere det. Meningen har i hvert fald ikke været at styrke menighedsrådene på bekostning af menighederne.

Dernæst vil jeg gøre fru Hanne Andersen opmærksom på, at spørgsmålet om den manglende specificifikation af rådighedsbeløbets budget og regnskab er blevet inddraget ved en misforståelse. Det, som falder bort, er, at det ikke længere i budgettet skal være nødvendigt at specificere, hvad man vil bruge til kirkekoncerter, til undervisningsmaterialer, til sogneaftener eller til skovtur for de ældre. Men det siger sig selv, at menighedsrådets regnskabspligt ikke er sat ud af kraft. Og derfor skal det naturligvis klart fremgå af regnskabet, hvad pengene er anvendt til.

Hr. Poul Nødgaard siger igen, at folkekirken er alt for bureaukratisk. Jeg skal ikke afvise, at der er meget bureaukrati i folkekirken, navnlig skal jeg ikke afvise, at der har været det. Det, som opgaven går ud på for Folketinget og for mig, er at mindske bureaukratiet mest muligt, og jeg mener, at de lovforslag, vi under ét behandler i dag, er et skridt i den rigtige retning. Jeg forstår, vi er lidt uenige om skridtets størrelse, men vi er åbenbart ikke uenige om, at det er skridt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.